

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf bevat een berekening van de ratio weerstandsvermogen en het beleid daar omtrent, gebaseerd op de Nota weerstandsvermogen en risicomangement zoals vastgesteld in de raadvergadering van 15 september 2016.

De ratio weerstandsvermogen kan worden omschreven als de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, zijnde alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. De ratio geeft de robuustheid van de begroting aan en is van belang wanneer er zich een financiële tegenvaller voordoet.

Daarnaast bevat deze paragraaf een set van zes financiële kengetallen die getoetst worden aan de signaleringswaarden die de provincie hanteert bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote financiële gevolgen die onverwacht, onuitstelbaar en substantieel zijn, op te vangen. De opbouw van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt hieronder weergegeven.

Bedragen * € 1.000						
	Rekening 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene reserve	23.687	21.005	22.500	23.368	25.923	25.886
Reserve grondexploitatie	1.506	1.400	-	-	-	-
Stille reserves	830	811	830	830	830	830
Onvoorzien	-	230	180	180	180	180
Saldo rekening/begroting	6.421	-241	381	86	785	1.491
Onbenutte belastingcapaciteit	3.708	5.687	5.750	5.523	5.291	4.913
Beschikbare weerstandscapaciteit	36.152	28.892	29.641	29.987	33.009	33.300

Algemene reserve

De algemene reserve heeft normaliter een bufferfunctie en staat centraal in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit. De bestemming van deze reserve is vrij om onvoorzien, onafwendbare en onuitstelbare tegenvallers op te kunnen vangen. Deze reserve kan ook worden ingezet om nieuw beleid te financieren.

Reserve grondexploitatie

Deze bestemmingsreserve behoort volgens de commissie BBV, net als alle andere bestemmingsreserves, niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit en wordt om die reden, met ingang van dit begrotingsjaar, niet meer meegeteld in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Stille reserves

Om een getrouw beeld te geven van de financiële positie dient in de toelichting op de balans ingegaan te worden op de stille reserves van niet-bedrijfsgebonden activa (activa niet voor de openbare dienst bestemd). Voorwaarde is wel dat het actief direct verkoopbaar moet zijn indien men dit zou willen. Het gaat hier om de waarde van een achttal woningen en de belegging in het APPA-fonds van de voormalige gemeente Zeevang. Er is gerekend met een percentage van 50% van de werkelijke waarde omdat we voornamelijk te maken hebben met verhuurde woningen die een lagere waarde hebben dan een woningen in onverhuurde staat.

Onvoorzien

Artikel 189 van de Gemeentewet en artikel 8 (lid 1 en lid 6) van het BBV verplicht iedere gemeente een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen in de begroting. De post onvoorzien is een buffer voor onvoorziene tegenvallers. Het dekt begrotingsmutaties die voldoen aan de 3-o's: onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar.

Saldo rekening/begroting

Naast het onvoorzien bestaat de mogelijkheid dat de begroting een positief of negatief saldo laat zien. De raad kan besluiten nemen om dit saldo, al dan niet in combinatie met het onvoorzien, in te vullen. Dit geldt ook voor het saldo van een jaarrekening in de vorm van resultaatbestemming.

Onbenutte belastingcapaciteit

Voor de bepaling hiervan wordt gebruik gemaakt van het normtarief OZB voor toelating tot artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet. Onderzoek hiernaar heeft geleid tot een bedrag van € 4.023.000 aan onbenutte belastingcapaciteit OZB. Daarnaast zijn de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en rioolheffingen niet 100% kostendekkend. Hierin zit nog een onbenutte capaciteit van € 1.727.000. Totaal komt dit voor 2019 uit op een bedrag van € 5.750.000.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit stellen we vast aan de hand van een risico-inventarisatie die twee maal per jaar plaatsvindt. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat deze zich voordoet. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van deze risico's zoveel mogelijk weergegeven.

In het algemeen kan worden geconstateerd dat de risico's voor gemeenten zijn toegenomen. Door verandering van het Burgerlijk Wetboek en door de mondigheid van de burgers worden gemeenten steeds vaker geconfronteerd met claims op basis van wettelijke aansprakelijkheid. Ook de decentralisatie van het Rijk richting gemeenten heeft geleid tot toenemende risico's. De risico's die relevant zijn voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. De risico's krijgen een waardering met de kans waarop dit zich kan voordoen. Omvang vermenigvuldigd met kans geeft het risicobedrag dat opgeteld inzicht geeft in de benodigde weerstandscapaciteit. Bij een risico is geen absolute zekerheid, dat deze zich voordoet. De kans dat alle risico's zich tegelijk zullen openbaren is zeer onwaarschijnlijk. Het is dan financieel ook niet zinvol om alle risico's voor de volle 100% af te dekken. Dit zou een dusdanig beslag kunnen leggen op de beschikbare middelen dat dit van invloed kan zijn op de bedrijfsvoering.

Bedragen * € 1.000			
Soort risico	Omvang	Kans	Risicobedrag
Bedrijfsprocessen	400	50%	200
Financieel	1.810	51%	926
Juridisch	22.561	51%	11.558
Materieel	560	46%	260
Verbonden partijen en deelnemingen	50	40%	20
Restantrisiko's (2,5% lasten)	1.956	100%	1.956
Benodigde weerstandscapaciteit	27.337		14.920

Risico's bedrijfsprocessen

Betreft verschillende ondernemersrisico's die de gemeente loopt met betrekking tot niet-geactualiseerde bestemmingsplannen, scheepswerf Bottertje en algemene handhavingsproblematiek.

Risico's financieel

Deze risico's hebben voornamelijk betrekking op de open einde-regelingen van sociale zaken, de onzekerheden aangaande de Algemene uitkering en de fiscale risico's verbonden aan het opteren voor het sportbesluit.

Risico's juridisch

Naast risico's verbonden aan afgegeven garanties voor geldleningen, zijn de risico's verbonden aan bestemmingsplannen en met name de Lange Weeren het grootste risico. Dit in afwachting van de te sluiten overeenkomst met de exploitant van laatst genoemde plan.

Risico's materieel

Hier zijn de risico's opgenomen ten aanzien van de overname problematiek van wegen van het waterschap HHNK maar ook van verborgen gebreken van in bezit zijnde vastgoed in afwachting van de resultaten van de te houden inspecties.

Risico's verbonden partijen en deelnemingen

De hier gepresenteerde risico's hebben betrekking op mogelijke fluctuaties van de te ontvangen dividend van verbonden partijen waarvan wij aandelen hebben.

Restantrisiko's 2,5% lasten

Dit betreft een post voor algemene risico's die wij als gemeente lopen. Gerekend is op 2,5% van de lasten verminderd met het bedrag dat wordt onttrokken aan de reserves.

Weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen drukt de verhouding uit tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Het beleid is erop gericht om de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (i.c. de weerstandsratio) minimaal tussen 1,0 en 1,4 (kwalificatie voldoende) te laten zijn. Met de voorliggende begroting wordt aan deze norm voldaan.

Bedragen * € 1.000						
Weerstandsvermogen	Rekening 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Beschikbare weerstandscapaciteit	36.152	28.892	29.641	29.987	33.009	33.300
Benodigde weerstandscapaciteit	14.906	12.524	14.920	14.920	14.920	14.920
Weerstandsvermogen	21.246	16.368	14.721	15.067	18.089	18.380
Ratio	2,4	2,3	2,0	2,0	2,2	2,2

Financiële kengetallen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van zes financiële kengetallen moet worden opgenomen. De grondslag van deze kengetallen wordt gevormd door een geprognosticeerde eindbalans. De ontwikkeling van deze kengetallen wordt in onderstaande tabel gepresenteerd.

Kengetallen	Rekening 2017	2018	2019	2020	2021	2022	Beoordeling 2019
Netto schuldquote	17,7%	46,8%	67,1%	69,5%	76,7%	79,2%	Prima
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	4,0%	36,0%	55,0%	57,7%	65,1%	66,9%	Prima
Solvabiliteitsratio	62,5%	50,2%	46,1%	45,3%	44,1%	44,6%	Prima
Grondexploitatie	-2,7%	- 14,8%	-3,5%	-9,7%	0,0%	0,0%	Prima
Structurele exploitatieruimte	2,9%	-0,4%	0,1%	0,1%	0,8%	1,7%	Goed
Belastingcapaciteit	96,5%	97,5%	102,2%	102,9%	103,5%	104,2%	Goed

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen

Naast deze kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. Er is geen formeel normeringsinstrument in het kader van financieel toezicht door de provincies. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd door de provincie Noord-Holland gebruikt bij onder andere financiële stresstesten voor 100.000+ gemeenten. Bij de beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen maken we gebruik van de provinciale normering. Hierin is gesteld

dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol. Wij sluiten hierbij aan met de classificatie:

A = Prima

B = Goed

C = Matig

Op grond van deze toetsing kan de begroting 2019 financieel geclassificeerd worden als een prima begroting met ook naar de toekomst toe een solide financieel vooruitzicht.